

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

॥ శ్రీమద్భగవద్గీతా ॥

॥ అర్జునవిషాదయోగః ॥

(ప్రథమోఽధ్యాయః)

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam*

---

*This was typeset using L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

॥ అరునవిషాదయోగః ॥

(ప్రథమోఽధ్యాయః)

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ

ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః |
మామకాః పాండవాశ్చైవ కిమకుర్వత సంజయ ॥ 1.1 ॥

సంజయ ఉవాచ

దృష్ట్వా తు పాండవానీకం వ్యూఢం దుర్యోధనస్తదా |
ఆచార్యముపసంగమ్య రాజా వచనమబ్రవీత్ ॥ 1.2 ॥

పశ్యైతాం పాండుపుత్రాణామాచార్య మహతీం చమూం |
వ్యూఢాం ద్రుపదపుత్రేణ తవ శిష్యేణ ధీమతా ॥ 1.3 ॥

అత్ర శూరా మహేష్వాసా భీమార్జునసమా యుధి |
యుయుధానో విరాటశ్చ ద్రుపదశ్చ మహారథః ॥ 1.4 ॥

ధృష్టకేతుశ్చేకితానః కాశిరాజశ్చ వీర్యవాన్ |
పురుజిత్కుంతిభోజశ్చ శైబ్యశ్చ నరపుంగవః ॥ 1.5 ॥

యుధామన్యశ్చ విక్రాంత ఉత్తమౌజాశ్చ వీర్యవాన్ |
సౌభద్రో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వ ఏవ మహారథాః ॥ 1.6 ॥

అస్మాకం తు విశిష్టా యే తాన్నిబోధ ద్విజోత్తమ |
నాయకా మమ సైన్యస్య సంజ్ఞార్థం తాన్భ్రవీమి తే ॥ 1.7 ॥

భవానీభిష్కృశ్చ కర్ణశ్చ కృపశ్చ సమితింజయః |
అశ్వత్థామా వికర్ణశ్చ సౌమదత్తిస్తథైవ చ || 1.8 ||

అన్యే చ బహవః శూరా మదర్థే త్యక్తజీవితాః |
నానాశస్త్రప్రహరణాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః || 1.9 ||

అపర్యాప్తం తదస్మాకం బలం భీష్మాభిరక్షితం |
పర్యాప్తం త్విదమేతేషాం బలం భీమాభిరక్షితం || 1.10 ||

అయనేషు చ సర్వేషు యథాభాగమవస్థితాః |
భీష్మమేవాభిరక్షంతు భవంతః సర్వ ఏవ హి || 1.11 ||

తస్య సంజనయన్వర్షం కురువృద్ధః పితామహాః |
సింహనాదం వినద్యోచ్యైః శంఖం దధ్మౌ ప్రతాపవాన్ || 1.12 ||

తతః శంఖాశ్చ భేర్యశ్చ పణవానకగోముఖాః |
సహసైవాభ్యహన్యంత స శబ్దస్తుములోఽభవత్ || 1.13 ||

తతః శ్వేతైర్వయైర్యుక్తే మహతి స్యందనే స్థితౌ |
మాధవః పాండవశ్చైవ దివ్యౌ శంఖౌ ప్రదఘ్మతుః || 1.14 ||

పాంచజన్యం హృషీకేశో దేవదత్తం ధనంజయః |
పౌండ్రం దధ్మౌ మహాశంఖం భీమకర్మా వృకోదరః || 1.15 ||

అనంతవిజయం రాజా కుంతీపుత్రో యుధిష్ఠిరః |
నకులః సహదేవశ్చ సుఘోషమణిపుష్పకౌ || 1.16 ||

కాశ్యశ్చ పరమేష్వాసః శిఖండి చ మహారథః |
ధృష్టద్యుమ్నో విరాటశ్చ సాత్యకిశ్చాపరాజితః || 1.17 ||

ద్రుపదో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వశః పృథివీపతే |
సౌభద్రశ్చ మహాబాహుః శంఖాందధ్ముః పృథకృథక్ || 1.18 ||

స ఘోషో ధార్తరాష్ట్రాణాం హృదయాని వ్యదారయత్ |
నభశ్చ పృథివీం చైవ తుములోఽభ్యనునాదయన్ || 1.19 ||

అథ వ్యవస్థితాందృష్ట్వా ధార్తరాష్ట్రాన్ కపిధ్వజః |
ప్రవృత్తే శస్త్రసంపాతే ధనురుద్యమ్య పాండవః || 1.20 ||

హృషీకేశం తదా వాక్యమిదమాహ మహీపతే |

అర్జున ఉవాచ

సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథం స్థాపయ మేఽచ్యుత || 1.21 ||

యావదేతాన్ని రిక్షేఽహం యోద్ధుకామానవస్థితాన్ |
కైర్మయా సహ యోద్ధవ్యమస్మిన్ రణసముద్యమే || 1.22 ||

యోత్స్యమానానవేక్షేఽహం య ఏతేఽత్ర సమాగతాః |
ధార్తరాష్ట్రస్య దుర్బుద్ధేర్బుద్ధే ప్రియచికిర్షవః || 1.23 ||

సంజయ ఉవాచ

ఏవముక్తో హృషీకేశో గుడాకేశేన భారత |
సేనయోరుభయోర్మధ్యే స్థాపయిత్వా రథోత్తమం || 1.24 ||

భీష్మద్రోణప్రముఖతః సర్వేషాం చ మహీక్షితాం |
ఉవాచ పార్థ పశ్యైతాన్సమవేతాన్కురూనితి || 1.25 ||

తత్రాపశ్యత్స్థితాన్పార్థః పితౄనథ పితామహాన్ |
ఆచార్యాన్మాతులన్భ్రాతృన్పుత్రాన్పుత్రాన్సఖీన్స్తథా || 1.26 ||

శ్వశురానుస్పృహదశ్చైవ సేనయోరుభయోరపి |
తాన్సమీక్ష్య స కౌంతేయః సర్వాన్భంధూనవస్థితాన్ || 1.27 ||

కృపయా పరయావిష్టో విషీదన్నదమబ్రవీత్ |

అర్జున ఉవాచ

దృష్టేష్వమం స్వజనం కృష్ణ యుయుత్సుం సముపస్థితం || 1.28 ||

సీదంతి మమ గాత్రాణి ముఖం చ పరిశుష్యతి |
వేపథుశ్చ శరీరే మే రోమహర్షశ్చ జాయతే || 1.29 ||

గాండీవం స్రంసతే హస్తాత్త్వక్నేచ పరిదహ్యతే |
న చ శక్నోమ్యవస్థాతుం భ్రమతీవ చ మే మనః || 1.30 ||

నిమిత్తాని చ పశ్యామి విపరీతాని కేశవ |
న చ శ్రేయోఽనుపశ్యామి హత్వా స్వజనమాహవే || 1.31 ||

న కాంక్షే విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ |
కిం నో రాజ్యేన గోవింద కిం భోగైర్జీవితేన వా || 1.32 ||

యేషామర్థే కాంక్షితం నో రాజ్యం భోగాః సుఖాని చ |
త ఇమేఽవస్థితా యుద్ధే ప్రాణాన్స్త్యక్త్వా ధనాని చ || 1.33 ||

ఆచార్యాః పితరః పుత్రాస్తథైవ చ పితామహాః |
మాతులాః శ్వశురాః పౌత్రాః శ్యాలాః సంబంధినస్తథా || 1.34 ||

ఏతాన్న హంతుమిచ్ఛామి ఘ్నతోఽపి మధుసూదన |
అపి త్రైలోక్యరాజ్యస్య హేతోః కిం ను మహీకృతే || 1.35 ||

నిహత్య ధార్తరాష్ట్రాన్నః కా ప్రీతిః స్యాజ్జనార్దన |
పాపమేవాశ్రయేదస్మాన్ హత్వైతానాతతాయినః || 1.36 ||

తస్మాన్నార్హా వయం హంతుం ధార్తరాష్ట్రాన్స్వబాంధవాః |
స్వజనం హి కథం హత్వా సుఖినః స్యామ మాధవ || 1.37 ||

యద్యప్యేతే న పశ్యంతి లోభోపహతచేతసః |
కులక్షయకృతం దోషం మిత్రద్రోహే చ పాతకం || 1.38 ||

కథం న జ్ఞేయమస్మాభిః పాపాదస్మాన్నివర్తితుం |
కులక్షయకృతం దోషం ప్రపశ్యద్భిర్జనార్దన || 1.39 ||

కులక్షయే ప్రణశ్యంతి కులధర్మాః సనాతనాః |
ధర్మే నష్టే కులం కృత్స్నమధర్మోఽభిభవత్యుత || 1.40 ||

అధర్మాభిభవాత్కృష్ణ ప్రదుష్యంతి కులస్త్రియః |
స్త్రీషు దుష్టాసు వార్షణ్య జాయతే వర్ణసంకరః || 1.41 ||

సంకరో నరకాయైవ కులఘ్నానాం కులస్య చ |
పతంతి పితరో హ్యేషాం లుప్తపిండోదకక్రియాః || 1.42 ||

దోషైరేతైః కులఘ్నానాం వర్ణసంకరకారకైః |
ఉత్సాద్యంతే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః || 1.43 ||

ఉత్సన్నకులధర్మాణాం మనుష్యాణాం జనార్దన |
నరకే నియతం వాసో భవతీ త్యనుశుశ్రుమ || 1.44 ||

అహో బత మహత్పాపం కర్తుం వ్యవసితా వయం |
యద్రాజ్యసుఖలోభేన హంతుం స్వజనముద్యతాః || 1.45 ||

యది మామప్రతీకారమశస్త్రం శస్త్రపాణయః |
ధార్తరాష్ట్రా రణే హన్యుస్తన్మే క్షేమతరం భవేత్ || 1.46 ||

సంజయ ఉవాచ

ఏవముక్త్వార్జునః సంఖ్యే రథోపస్థ ఉపావిశత్ |
విస్మయ్య సశరం చాపం శోకసంవిగ్నమానసః || 1.47 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసూపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే
శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే అర్జునవిషాదయోగో నామ
ప్రథమోఽధ్యాయః ||